

Bageriet i Gruddbo

*Axel Napoleon Ström och hustrun Maria f. Myrman
Foto: Håll Nils Mattsson*

Det har bakats sedan lång tid tillbaka, men att det funnits ett bageri på Sol-
lerön vet inte alla, i varje fall inte de som är yngre än 60 år. Jäst, pressjäst har
funnits sedan början av förra seklet, tidigare bakades med jäst som blev över
vid hembränning. Bageriet, som denna artikel handlar om, byggdes i början på
1920-talet av Axel Napoleon Ström, född 1892 i Brintbodarna, Venjans socken,
där hans far var bagare.

1917 flyttade denna bagarfamilj från Venjan till Sollerön. Familjen bestod av fadern Karl Fredrik Donatus Ström, hustrun Maria samt 6 barn, varav Axel Napoleon var äldsta barnet, De bosatte sig i Häradsarvet, nära kyrkan, på den gård som senare kom att kallas Hagmansgården. Där bakades det troligen i en stuga på gården, och äldre grannar har hört berättas att det funnits mycket bakredskap där. Vi vet också att Axels syster Frida Maria Valborg drev ett kafé uppe på kyrkbacken – ”Café Valborg”.

1919 gifte sig Axel med en ”soldkulla”, Maria Myrman från Gruddbo, och nu väcktes planerna på att bygga ett ”riktigt” bageri. På mark tillhörande Myrgården i Gruddbo uppfördes nu ett hus, innehållande bageri, brödbutik och bostad för familjen, som utökats med fyra barn.

Bagarbarnen Axel, Elsa, Anna och Sigrid. Foto: Håll Nils Mattsson

Bageriet var centralt beläget enligt den tidens behov, då det låg intill vägen mot fastlandet. Folk som färdades västerut kunde stanna till och handla bröd när de for till fåbodarna eller till skogsarbete på vintrarna. Här bakades nu dagligen matbröd och ”duppa”. Man kunde beställa tårtor och småkakor. Skorpor bakades ofta, eftersom det var enkelt att förvara dem, torra som de var. De packades i bärkontar som hängdes upp på väggen i härbret eller annat torrt utrymme vid framkomsten till fåboden, eller hemma på gården. Skulle man ha något större

kalas, t.ex. tröskkalas, kunde man lämna in mjölk och mjöl hemifrån, för att sedan hämta hem färskt bröd eller nytorkade skorpor direkt till bordet.

Många bagare har arbetat i Gruddbobageriet under årens lopp, ensamma eller tillsammans. Från 1930-talet minns man bland andra ett par bröder Lissdaniels. Gustav gifte sig med "Skradär Kari" från Rothagen och blev kvar i bygden. Brodern Erik flyttade efterhand söderut. 1935 kom bagaren Daniel Lindgren, född i Skellefteå, och hustrun Anna. Två söner föddes här. På ett urblekt och svårläst kvitto från 1938 får man veta att det bakades skorpor, siktkakor, limpor, kaffebröd och kakor.

Axel Ström och familjen lämnade Sollerön 1936, men hans son Henry Ström fortsatte i faderns fotspår och återkom till Sollerön, där han och hustrun Svea arbetade tillsammans med Lindgren fram till 1943, då denne överlät sin bagerirörelse till Albin G. Berglund från Mora. Nu blev det Ström & Berglund några år, ända till mitten av 1950-talet.

Solleröbor - Meddelande

Härmed får jag meddela, att jag den första mars 1943 överlät min bagerirörelse till Herr A. G. Berglund. Samtidigt vill jag rikta ett varmt tack till Er alla för det förtroende som visats mig under de gångna åren och uttala den förhoppningen att samma goda förhållande måtte komma min efterträdare till del.

Vördsamt

D. Lindgren.

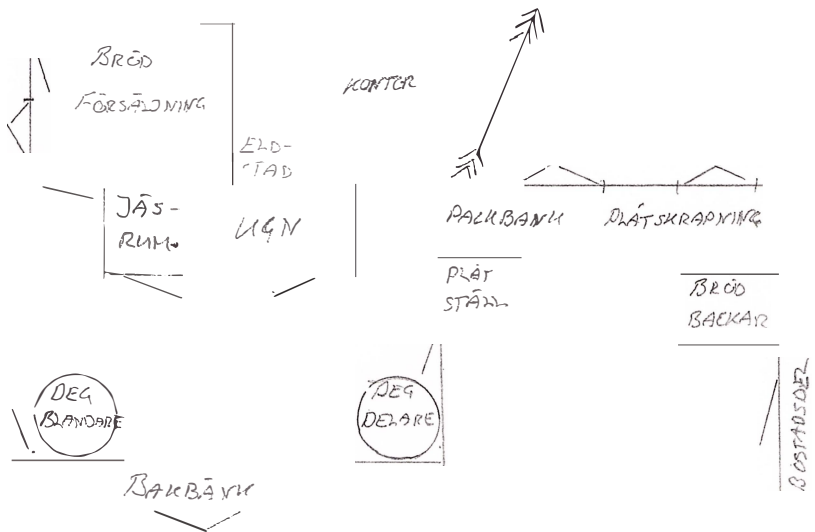
Hänvisande till ovanstående ber jag att få rekommendera mig till allmänhetens välvilja och hågkomst.

Vördsamt

Albin G. Berglund.

Annon i Mora Tidning, 1943.

Så var det dags för en ung solleröpojke att ta över. Rullpers Lennart Andersson hade praktiserat en tid vid bageriet, och han tog nu hand om rulljangsen, tillsammans med sina yngre bröder Gunnar och Lasse. Gunnar berättar att han körde ut bröd med bil, och det ända till Siljansnäs, samma år som han fick körkortet. När det gällde leveranser till öns affärer, så var det säkrast att leverera brödet innan elvabussen kom med brödkartongerna från de större bagerierna i Mora. Och lillebror Lasse, som fick till uppgift att distribuera skorpona, han fick finna sig i att heta "Skorp Lasse".

Bageriets inredning, så som Rullpers Ann-Mari minns det.

Bageriet i Gruddbo idag. Foto: Hans Lundin

En bagare Kinnhult finns också omnämnd på 1950-talet, och slutligen minns vi Hubert Johansson som den siste bagaren. 1963 köpte han det nedlagda postkontoret uppe i Häradsarvet och gjorde om detta till bageri, och Gruddbobageriet blev så småningom sommarbostad.